

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/11/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113205858
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8113205858.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci žalobkyne: K. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. F. U. XX, XXX XX G., proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, zast. JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom Němcovej 22, 040 01 Košice, o zrušenie rozhodcovských rozsudkov a návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovských rozsudkov, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 16C/59/2013-166 zo dňa 03.10.2013 a proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 16C/59/2013-177 zo dňa 22.11.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie č. k. 16C/59/2013-177 zo dňa 22.11.2013.

Z a m i e t a návrh na prerušenie konania.

P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku, ktorým bol žalobný návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom č. k. 16C/59/2013-166 zo dňa 03.10.2013 súd prvého stupňa odložil vykonateľnosť rozhodcovských rozsudkov Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C/3013/2012 a sp. zn. 2C/3020/2012 oboch zo dňa 19.01.2012 do právoplatného rozhodnutia o žalobe o zrušenie týchto rozhodcovských rozsudkov.

Zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C/3013/2012 z 19.01.2012 a rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2C/3020/2012 zo dňa 19.01.2012.

V prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol.

Vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia o veci samej.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. §§ 52 ods. 1 až 4; 53 ods. 1 až 5; § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, §§ 1 ods. 2; 17; 40 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pričom konštatoval, že žalobný návrh bol v časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovských rozsudkov a odkladu ich vykonateľnosti dôvodným. Žalobný návrh podala žalobkyňa na súde v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote, t. j. včas.

Obidve poisťné zmluvy, ktoré boli uzatvorené medzi účastníkmi konania sú spotrebiteľskými zmluvami podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmlúv je zrejmé, že žalovaný konal v rámci

predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa bola spotrebiteľkou, keďže zmluvy uzatvorila ako fyzická osoba a pri ich uzatváraní nekonala v rámci svojej obchodnej a podnikateľskej činnosti.

Pre spotrebiteľské zmluvy je charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačných tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takýchto navrhnutých zmlúv. Uvedené sa týka aj prejednávanej veci, pretože poisťné zmluvy boli vyplnené na vopred pripravených predtlačných tlačivách a s pripraveným znením boli žalobkyni predložené na podpis. V čase uzavretia oboch poisťných zmlúv už Občiansky zákonník upravoval, že neprijateľnou podmienkou je požadovanie od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní (§ 54 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka). Žalovaný mal za to, že v záväzkových vzťahoch, ktoré vznikli medzi ním a žalobkyňou bola rozhodcovská doložka individuálne dojednaná, o čom malo svedčiť to, že aj keď bola uvedená vo všeobecných poisťných podmienkach, išlo o dojednanie osobitné, pretože táto bola oddelená od ostatného textu všeobecných poisťných podmienok.

Týmto tvrdením žalovaného a takto formulovanými a vo všeobecných poisťných podmienkach umiestnenými rozhodcovskými doložkami zaoberal sa aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo 1/2012, 5Cdo 61/2012, 6Cdo 13/2013, a to práve v kontexte s tvrdením žalovaného, že podpisom osobitných zmluvných dojednaní tvoriacich súčasť všeobecných poisťných podmienkach malo dôjsť k individuálne dojednanej rozhodcovskej doložke. Najvyšší súd mal však za to, že rozhodcovská doložka, nachádzajúca sa v poisťnej zmluve, ktorú uzatvára žalovaný so spotrebiteľom v časti všeobecných poisťných podmienok, resp. osobitných zmluvných podmienok nie je spotrebiteľom osobitne dojednaná. Praktickým dôsledkom takto upravenej rozhodcovskej doložky je to, že spotrebiteľovi sa fakticky odopiera možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, čím reálne dochádza k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy spolu so všeobecnými poisťnými podmienkami, obsahom ktorých je takáto doložka, reálne vopred vzdáva práva na účinnú právnu ochranu, núti spotrebiteľa k rozhodcovskému konaniu, pričom rozhodcovský súd vyberá žalovaný bez možnosti žalobcu podieľať sa na jeho kreovaní.

Rozhodcovskými doložkami sa zaoberal aj Ústavný súd Českej republiky. Z jeho rozhodnutia sp. zn. II ÚS/2146/2010 vyplýva, že z ústavno-právneho hľadiska je možné dojednanie v podobe rozhodcovskej doložky pripustiť aj pre spotrebiteľské zmluvy, ale iba za predpokladu, že podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, t. j. spotrebiteľa, pričom dohodnuté procesné pravidlá budú garantovať spravodlivý proces (ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok pri uplatňovaní spotrebiteľovho práva).

Podmienky rozhodcovského konania podľa rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu určeného žalovaným podmienky rovnakého zaobchádzania nespĺňajú. Požiadavka ústneho prejednávania podlieha poplatkovej povinnosti vrátane úhrady vecných nákladov, ak by spotrebiteľ žiadal uskutočnenie ústneho prejednávania v mieste svojho trvalého bydliska mimo sídla rozhodcovského súdu. Na odpor v rámci rozhodcovského konania sa prihliada za podmienky zaplatenia poplatku. Odpor je možné podať iba v krátkej 5-dňovej lehote.

Z uvedeného vyplýva, že rozhodcovské konanie rozhodcovského súdu, ktorý zvolil žalovaný, nezaručuje porovnateľné procesné práva, aké sú v súdnom konaní, čo taktiež spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach vo vzťahu dodávateľ - spotrebiteľ v neprospech spotrebiteľa ako slabšej strany.

Vychádzajúc z uvedeného a z vykonaných dôkazov mal súd prvého stupňa za preukázané, že rozhodcovské doložky neboli individuálne dojednané. Individuálnym dojednaním nebolo podpísanie osobitných zmluvných dojednaní ako súčasť všeobecných poisťných podmienok žalovaného a individuálnosť dojednania nevyplýva ani z toho, že v tlačivách o záznamoch a potrebách klienta je vopred predformulovaná všeobecná informácia o možnosti riešiť spory v rozhodcovskom konaní. Vzhľadom na uvedené je nesporné, že v rámci rozhodcovského konania boli pri rozhodovaní porušené všeobecné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku. Porušená bola taktiež zásada rovnosti účastníkov (§ 40 ods. 1 písm. h) zákona č. 244/2002 Z. z.), a to už pri výbere rozhodcu. Rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná, nie je teda platnou.

Preto súd prvého stupňa žalobe v časti zrušenia rozhodcovských rozsudkov vyhovel a rozhodcovské rozsudky uvedené vo výroku napadnutého rozsudku zrušil.

Na návrh žalobkyne rozhodol súd prvého stupňa aj o odložení vykonateľnosti týchto rozhodcovských rozsudkov.

Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že žalobným návrhom žalobkyňa tiež žiadala, aby súd žalovanému uložil zaplatiť jej finančné zadosťučinenie vo výške 1 000,- eur.

Dôvody, pre ktoré by mal súd uložiť žalovanému zaplatiť jej finančné zadosťučinenie vo výške 1 000,- eur žalobkyňa neuviedla. Prejednanie veci na pojednávaní tým, že sa ho bez ospravedlnenia nezúčastnila, odignorovala.

K požiadavke žalobkyne v tejto časti žalobného návrhu sa žalovaný vôbec nevyjadril.

Vo vzťahu k vyššie uplatnenému nároku žalobkyne súd prvého stupňa konštatoval, že ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., vychádzajúc z jeho zmyslu, účelu a logických súvislostí, nie je možné vykladať tak, že by dôsledkom akéhokoľvek úspešného uplatnenia porušenia práva dodávateľom voči spotrebiteľovi malo byť automatické priznanie finančného zadosťučinenia. Finančné zadosťučinenie je namieste ako osobitná kompenzácia nemajetkovej ujmy vzniknutej spotrebiteľovi v konkrétnej situácii. Ujma by mala byť pritom nielen tvrdená, ale mala by sa ako ujma aj javiť. Iný ako tento výklad by mohol viesť k narušeniu proporcionality konkrétneho právneho vzťahu a v istom zmysle aj k možnému zneužitiu ochrany, ktorá sa slabšej strane záväzkového vzťahu poskytuje. Mechanizmom, ktorý by mal viesť k eliminácii takýchto nie žiadúcich dôsledkov je práve zhodnotenie konkrétnych okolností vecí súdom.

Žalobkyňa žiadne predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia ani netvrdila, ani nepreukázala. Ani z iných dôkazných prostriedkov, ktoré súd prvého stupňa vo veci vykonal nevyplývalo, že by žalovaný vo vzťahu k nej postupoval spôsobom, ktorým by jej mal spôsobiť závažnú ujmu.

Preto súd prvého stupňa návrh žalobkyne v časti, v ktorej sa domáhala finančného zadosťučinenia 1 000,- eur ako nedôvodný zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa neobjasnil skutkový stav, nevykonal navrhnuté dôkazy na objasnenie skutkového stavu a tvrdení žalovaného, v dôsledku čoho nesprávne právne posúdil vec a nesprávne aplikoval zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka bola uzavretá platne, pretože bola individuálne dojednaná. V súlade s rozhodcovskou doložkou a stanovenými podmienkami VPP rozhodoval vo veci stály rozhodcovský súd, určenie ktorého bolo v súlade s dojednaním medzi zmluvnými stranami v čl. XV. VPP. Ku dňu 27.05.2008, resp. k 30.10.2008 došlo k zániku poistných zmlúv v dôsledku neplatenia dojednaného poistného. Túto skutočnosť súd prvého stupňa pred svojim rozhodnutím nedokazoval. Tiež nevykonal dôkaz navrhovaný žalovaným vo vyjadrení z 10.05.2013, a to výsluch sprostredkovateľa poistenia Y. R.. Žalovaný vstupoval do poistného vzťahu so žalobkyňou ako informovaným spotrebiteľom, o čom predkladá ako dôkaz Záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve z 21.04.2009.

Žalovaný v odvolaní ďalej poukázal na zákon č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a namietal, že do základného poistného vzťahu so žalobkyňou vstupoval ako dobromyseľný účastník s tým, že všetky ustanovenia poistného vzťahu boli dojednané medzi žalobkyňou a sprostredkovateľom poistenia, a to i vrátane rozhodcovskej doložky. Súd prvého stupňa nehodnotil skutočnosť, že v dôsledku postoja žalobkyne a jej zavinením poistné vzťahy zanikli. Pohľadávka žalovaného bola zmluvne dohodnutá a je oprávnená. Len sčasti sa odvíja od provízie, lebo ide o náklady žalovaného rozrátané do poistného po celú dobu predpokladaného platenia poistného. Pre žalovaného bol dôležitý postoj žalobkyne ako poistníka poistnej udalosti a pohľadávku si uplatňuje len voči klientom, ktorí v poistení po danú dobu nezotrvali. Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil dôkazy aj znenie čl. XV. VPP „Rozhodcovské konanie“. Rozhodcovský rozsudok nadobudol právoplatnosť, pretože ho žalobkyňa nenapadla. V rozhodcovskom konaní nebola narušená rovnováha účastníkov konania, lebo každý z nich mal rovnaký prístup k rozhodcovskému súdu. Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil, že v

rozhodcovskom konaní neboli aplikované predpisy v správnej podobe, pričom sa vôbec nezaoberal otázkou právnej nárokovateľnosti pohľadávky vo výške 61,74 eur, resp. 51,45 eur podľa čl. XV. bod 7a. VPP. Napadnutým rozhodnutím bol žalovanému s konečnou platnosťou upretý prístup k spravodlivému uplatneniu zmluvného nároku zo zaniknutej poisťovnej zmluvy. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátenej forme konania. Zo znenia rozhodcovskej doložky vyplýva, že bola predtým vysvetlená žalobkyni tretím nezávislým subjektom a bola jednoznačne individuálne dojednaná. Preto je potrebné ju považovať za platný úkon oboch strán.

Poukazujúc na rozhodnutia Ústavného súdu SR a iných súdov žalovaný v odvolaní ďalej namietal, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne, lebo súd prvého stupňa neposudzoval komplexne znenie čl. XV. VPP po predchádzajúcom posúdení osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007, pretože práve tieto obsahujú hmotnoprávnu dohodu o uzavretí rozhodcovskej doložky.

Na základe uvedeného žalovaný žiadal, aby odvolací súd, pokiaľ nezruší napadnutý rozsudok, podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku prerušil toto konanie do ukončenia konania na Ústavnom súde SR vo veci sp. zn. II. ÚS 382/2012 z dôvodu, že na Ústavnom súde SR sa bude prejednávať dôležitá právna otázka súvisiaca s týmto sporom a aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako nepreskúmateľné a predčasne vydané zrušil v jeho napadnutej časti a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie a dovtedy aby rozhodol o prerušení konania do ukončenia sťažnostného konania pred Ústavným súdom SR vo veci sp. zn. II. ÚS 382/2012.

Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich mu z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 11.08.2014 a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy, b) dovoľujú

dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa, c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví, d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu, e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi, f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú, g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty, h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli, i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve, j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia, k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku, l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana, m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči predávajúcemu vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči predávajúcemu, n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy, o) ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba predávajúcemu, p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme, r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

V rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmierom (§ 1 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

Účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3), b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní, c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy, d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal, e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené, f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17), h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, alebo i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený, j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa (§ 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

Ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť (§ 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

Účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu (§ 17 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní).

Odvolačný súd konštatuje, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolačný súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

K odvolacím námietkam žalovaného odvolačný súd na doplnenie konštatuje:

Účastníci konania uzavreli dňa 26.01.2008 poistnú zmluvu č. 4376990130, predmetom ktorej bolo životné poistenie s obsahom špecifikovaným v predmetnej zmluve a dňa 29.04.2008 poistnú zmluvu č. 4376990147, predmetom ktorej bolo životné poistenie s obsahom špecifikovaným v predmetnej zmluve.

Pri uzavretí oboch predmetných zmlúv žalobkyňa podpísala vyhlásenie, že bola oboznámená so všeobecnými poistnými podmienkami, ktoré sú súčasťou zmluvy. Súčasťou všeobecných poistných podmienok sú aj osobitné dojednania č. 01/2007 k obidvom predmetným zmluvám. Podľa týchto osobitných zmluvných dojednaní žalobkyňa so žalovaným, okrem iného, vyjadrili svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu s tým, že toto ustanovenie chápu ako rozhodcovskú doložku.

Osobitné zmluvné dojednania k oboj poistným zmluvám žalobkyňa podpísala v deň podpisu poistných zmlúv. V deň uzatvorenia oboj poistných zmlúv bol spísaný aj záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poistným zmluvám. Záznam podpísali žalobkyňa a sprostredkovateľ poistenia.

V záhlaví záznamov okrem iného je uvedené, že v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poistných podmienkach platných od 01.01.2007.

Vychádzajúc z uvedeného odvolačný súd konštatuje správny záver prvostupňového súdu, že zmluva uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným je spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

V predmetnej veci je rozhodcovská zmluva predformulovaná na tlačive žalovaného, pričom podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

Spotrebiteľ, ak si želá niečo z určitých dôvodov, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že rozhodcovská zmluva je formulovaná v rámci štandardnej formulárovej zmluvy, neodôvodňuje záver, že žalovaný preukázal osobitné vyjednanie.

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboj zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012.)

Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad.

K odvolacej námietke žalovaného, že súd prvého stupňa neposudzoval komplexne znenie čl. XV. VPP po predchádzajúcom posúdení osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007, pretože práve tieto obsahujú hmotnoprávnu dohodu o uzavretí rozhodcovskej doložky, odvolačný súd konštatuje, že súd nemal najmenší dôvod na to, aby vylúčil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok len kvôli

nadpisu, ktorý ani nekorešponduje s presným označením inštitútu „individuálne dojednaného zmluvného ustanovenia“.

K odvolacej námietke žalovaného, že zo znenia rozhodcovskej doložky vyplýva, že bola predtým vysvetlená žalobkyni tretím nezávislým subjektom a bola jednoznačne individuálne dojednaná odvolací súd uvádza, že žalovaný v priebehu konania pred prvostupňovým a ani odvolacím súdom uvedené tvrdenie nepreukázal. Za individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky nemožno považovať podpísanie osobitných zmluvných dojednaní vo formulárovej zmluve.

Zákon charakterizuje spotrebiteľskú zmluvu tak, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania túto charakteristiku spĺňa. Všeobecné poisťné podmienky, ktoré boli pripravené vopred pre veľký počet spotrebiteľov sú súčasťou zmluvy a tieto žalobkyňa ovplyvniť nemohla. Zo znenia rozhodcovskej doložky, obsiahnutej v časti XV. Všeobecných poisťných podmienok vyplýva, že všetky spory sa mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom.

Takáto rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, lebo je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, resp. vo VPP inkorporovaných do takejto zmluvy a nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná, pričom vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Pokiaľ ide o ustanovenie zmluvy Osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007, odvolací súd konštatuje, že vyššie uvedené platí aj pre predmetné ustanovenie zmluvy, pretože v tomto ustanovení je opätovne obsiahnutá povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu tak, ako je to uvedené vo Všeobecných poisťných podmienkach.

Zo znenia VPP aj ustanovenia zmluvy Osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 nevyplýva nič iné, len povinnosť žalobkyne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu.

Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného, že do poisťného vzťahu so žalobkyňou vstupoval ako s informovaným spotrebiteľom, o čom predkladá ako dôkaz Záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve z 21.04.2009, odvolací súd konštatuje, že v predmetnej listine je iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez toho, aby v nej boli náležite objasnené rozdiely medzi konaním pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom.

K odvolacej námietke žalovaného, že súd prvého stupňa nevykonal ním navrhovaný dôkaz uvedený žalovaným vo vyjadrení z 10.05.2013, a to výsluch sprostredkovateľa poistenia Y. R., odvolací súd konštatuje, že vychádzajúc z ustanovenia § 212 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku by odvolací súd na túto námietku odvolateľa prihliadal len v prípade, ak by išlo o vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V tejto súvislosti je potrebné tiež uviesť, že vyjadrenia žalovaného zo dňa 10.05.2013 tiež jednoznačne nevyplýva, aby navrhol vypočuť ako svedka Y. R..

Z listinných dôkazov predložených účastníkmi konania nepochybne vyplýva záver, že rozhodcovská doložka, od ktorej Arbitrážny súd Košice odvodzoval svoju právomoc rozhodovať vo veci, nebola žalobkyňou individuálne dojednaná. Žalovaný v prvostupňovom a ani v odvolacom konaní neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k svojmu tvrdeniu, že žalobkyňa bola riadne poučená o dôsledkoch „uzavretia“ rozhodcovskej doložky.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie súdu prvého stupňa, v ktorom žalobnému návrhu žalobkyne o zrušenie rozhodcovských rozsudkov Arbitrážneho súdu Košice vo veci sp. zn. 2C/3013/2012 z 19.01.2012 a vo veci sp. zn. 2C/3020/2012 z 19.01.2012 vyhovel, správne.

V súvislosti s vyššie hodnoteným záverom prvostupňového súdu o rozhodcovských rozsudkoch súd prvého stupňa ďalej správne postupoval podľa ust. § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, ak na návrh žalobkyne odložil vykonateľnosť citovaných rozhodcovských rozsudkov Arbitrážneho súdu Košice.

Keďže odvolaním nebol napadnutý výrok o zamietnutí žalobného návrhu v prevyšujúcej časti, t. j. v časti nároku žalobkyne na zaplatenie finančného zadostučinenia vo výške 1.000,- eur, rozsudok sa stal v tejto časti právoplatným (§ 206 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Nedôvodnou je aj odvolacia námietka týkajúca sa potreby rozhodnúť o pokračovaní v ďalšom konaní a to výrokom rozsudku. V zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe. Preto ak bola úspešne popretá platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa § 40 ods. 1 písm. c) citovaného zákona, v konaní je treba pokračovať bez toho, aby o tom bolo potrebné rozhodovať samostatným výrokom.

Preto odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku, ktorým bol žalobný návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý, v súlade s ustanovením § 219 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správny potvrdil.

Žalovaný spolu s odvolaním podal návrh na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, a to do ukončenia konania na Ústavnom súde SR vo veci sp. zn. II. ÚS/382/2012 z dôvodu, že na Ústavnom súde SR sa bude prejednávať dôležitá právna otázka súvisiaca s týmto sporom.

Pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet (§ 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku).

Z citovaného ustanovenia vyplýva možnosť, nie povinnosť súdu prerušiť konanie za podmienok tam uvedených. Podstatným pre rozhodovanie súdu o tom, či návrhu na prerušenie konania vyhovie, alebo ho preruší, ak dal na takéto konanie podnet, je okolnosť, či v inom prebiehajúcom spore môže byť vyriešená otázka, ktorá má vplyv pre rozhodnutie súdu.

Pokiaľ žalovaný tvrdí, že v obdobnej veci bol úspešný so svojou sťažnosťou na Ústavnom súde SR pod sp. zn. II. ÚS 499/2013, odvolací súd zistil, že hoc sa vo veci Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 382/2013 pred tým istým senátom rieši obdobná vec ako vo veci Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 499/2013, z nálezu Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. II. ÚS 499/2013 zo dňa 10.07.2013 nevyplýva, aby v tomto náleze Ústavný súd SR vyslovil stanovisko k platnosti alebo neplatnosti rozhodcovskej doložky. Ústavný súd v predmetnom rozhodnutí konštatoval porušenie práv žalovaného, pretože súdy vykonali určitý rozhodujúci dôkaz bez toho, aby dali žalovanému akúkoľvek možnosť sa k nemu vyjadriť.

Preto odvolací súd návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol.

Uznesením č. k. 16C/59/2013-177 zo dňa 22.11.2013 uložil súd prvého stupňa žalovanému povinnosť zaplatiť v lehote 10 dní od právoplatnosti uznesenia súdny poplatok za odvolanie vo výške 331,50 eur.

Rozhodnutie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok právne odôvodnil podľa položky č. 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov s poučením, že ak sa poplatok v určenej lehote nezaplatí, bude ho súd vymáhať.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní uviedol, že súdny poplatok mal byť stanovený s poukazom na inú položku Sadzobníka súdnych poplatkov. Poukázal pritom na uznesenie Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi vo veci sp. zn. 9C/354/2012, Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 12C/438/2012, na položkou 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov a ustanovenie §§ 6 ods. 2 a 7 ods. 10 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov dôvodiac, že podľa uvedených ustanovení mala byť stanovená výška súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 99,50 eur, pretože ide o konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku, kde predmet sporu nie je oceneľný peniazmi.

Na základe uvedeného žalovaný žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a rozhodnúť o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie vo výške 99,50 eur.

Podľa položky 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriacich prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, z návrhu na začatie konania o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a o zrušení rozhodcovského rozhodnutia vydaného rozhodcom je vybraný v občianskom súdnom konaní súdny poplatok vo výške 331,50 eur.

Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov).

Sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou (§ 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch).

Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej (§ 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch).

V danom prípade vznikla poplatková povinnosť za odvolanie žalovanému ako odvolateľovi v súlade s citovaným ustanovením § 5 ods. 1 písm. a) Zákona o súdnych poplatkoch.

Z odvolania žalovaného nepochybne vyplýva, že ide o odvolanie vo veci samej.

Z doslovného znenia citovaného ustanovenia § 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch vyplýva, že výška poplatku sa vypočíta buď percentuálne zo základu poplatku, alebo je výška poplatku pevne určená sumou uvedenou v Sadzobníku súdnych poplatkov.

V prejednávanej veci ide o konanie podľa položky č. 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov, kde je výška súdneho poplatku určená pevnou sumou vo výške 331,50 eur. To znamená, že v danom prípade sa neuplatní percentuálny výpočet súdneho poplatku zo základu poplatku.

Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvého stupňa mal pri vyrubení súdneho poplatku za odvolanie aplikovať Položku 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov, pretože v danom prípade má ísť o konanie s neoceniteľným predmetom, odvolací súd v súlade s vyššie uvedeným má za to, že táto odvolacia námietka je nedôvodná. Zákon o súdnych poplatkoch vo svojej prílohe - Sadzobníku súdnych poplatkov stanovuje pevnú výšku súdneho poplatku a v súlade s citovaným ustanovením § 6 ods. 2 zákona sa poplatok v takejto výške vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej.

Preto odvolací súd napadnuté uznesenie č. k. 16C/59/2013-177 zo dňa 22.11.2013 v súlade s ustanovením § 219 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodované, lebo podľa § 224 ods. 4 O.s.p. o všetkých trovách konania rozhodne súd prvého stupňa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.